

NE NA LC DD NT VU EN CR RE

Sårbar (VU)
C2a(i)

Klass: *Pezizomycetes*, **Ordning:** *Pezizales* (skålsvampar), **Familj:** *Pyronemataceae*, **Släkte:** *Sowerbyella* (rotskålar), **Art:** *Sowerbyella radiculata* - blek rotskål (Sowerby:Fr.) Nannf. **Synonymer:** *Peziza radiculata* Sowerby:Fr., *rotskålsvamp*, *Femsjonina radiculata* (Sowerby:Fr.) G.W.Martin

Kännetecken

Blek rotskål bildar fruktkroppar som kan bli upp till 50 mm i diameter. Skålens insida, hymeniet, är ockerfärgat till blekgult, utsidan är ockerfärgad till gråvit och tydligt sammetsluden. Helt eller delvis nedsänkt i marken finns en vitluden, kraftig, rotlik fot som kan bli upp till 30 mm lång. Mikroskopiskt kännetecknas arten av att de mogna sporererna är ellipsoida och tydligt vårtiga eller knöliga med smala förbindelser (anastomoser) mellan vårtorna. De sterila parafyserna mellan sporsäckarna har böjda spetsar. Blek rotskål skiljs från den närstående gul rotskål (*S. imperialis*) genom blekare färg och längre fot, och genom att den senare har mindre vårtor på sporererna.

Utbredning och status

Arten förekommer sällsynt i hela Europa. I Sverige är den känd norrut till Medelpad. I samband med en systematisk översikt över släktet *Sowerbyella* (Nannfeldt 1938) noterades den från ett flertal lokaler i Uppsalatrakten. Endast få återfynd verkar dock ha gjorts på dessa lokaler i senare tid. I övrigt daterar sig de flesta fastlandsfynd av arten minst 15-20 år tillbaka i tiden, varför dess nuvarande status i landet är något oklar. Under 1990-talet har dock ett antal fynd tillkommit på Öland där den verkar ha livskraftiga populationer i alvarmiljöer. 1998 noterades även ett fynd från Ivö i Skåne. Blek rotskål är sällsynt i övriga Norden och rödlistad i Danmark, Finland och Norge.

Ekologi

Svampen är en förnandedbrytare som är rapporterad från barr- och blandskogsmiljöer mestadels på kalkrikt underlag. På Öland och i Västergötland har den också påträffats i anslutning till enebuskar i betade torrängsmiljöer, t.ex. på ängshavretorrängar och alvarmarker.

Hot

Blek rotskål hotas av att dess växtmiljöer förändras genom exploatering eller skogliga åtgärder som slutavverkning. I torrängsmiljöer torde arten missgynnas av igenväxning till följd av minskande bete.

Åtgärder

Kända lokaler för blek rotskål måste följas upp för att få klarhet i dess nuvarande status i landet. Dess öländska lokaler bör bevakas så att den traditionella beteshävden upprätthålles.

Litteratur

Jeppson, M. 1981: The Genus *Sowerbyella* Nannf. (Ascomycetes, *Pezizales*) in Sweden. *Göteborgs Svampklubb Årsskrift* 1980:9-14.

Nannfeldt, J. A. 1938: Contributions to the mycoflora of Sweden 5. *Svensk Bot. Tidskr.* 32: 108-120.

Hansen, L. & Knudsen, H. 2000. *Nordic Macromycetes*, vol 1. Nordsvamp, Köpenhamn.

Författare

Mikael Jeppson 2001.